

Barn- och utbildningsnämnden

**Riktlinjer för kommunala och fristående förskolor,
pedagogisk omsorg, fritidshem och öppen
fritidsverksamhet**

Dnr BUN24/92

1. Allmänt

1.1 Förskola

Barn ska från och med ett års ålder erbjudas förskola i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier eller om barnet har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt. (8 kap. 5 § skollagen)

Förskolans uppdrag och syfte är att stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet (8 kap. 2 § skollagen).

Förskolans uppdrag definieras också i Läroplanen för förskolan (Lpfö 2018). Här förtydligas förskolans värdegrund och uppdrag samt vilka mål och riktlinjer som styr verksamheten. Bland annat ska förskolan lägga grunden för ett livslångt lärande och erbjuda barnen en trygg miljö som samtidigt utmanar och lockar till lek och aktivitet.

1.2 Pedagogisk omsorg

Pedagogisk omsorg erbjuds istället för förskola eller fritidshem om barnets vårdnadshavare önskar det. Pedagogisk omsorg är ett samlingsbegrepp där verksamheten antingen kan bedrivas i personalens eget hem (traditionellt familjedaghem) eller i en särskild lokal. Andra former kan vara olika flerfamiljslösningar.

Pedagogisk omsorg styrs av skollagen (främst 25 kap.) och läroplanen för förskolan är vägledande.

1.3 Fritidshem och öppen fritidsverksamhet

Fritidshem erbjuds barn som går i förskoleklass och skola och till den 31 juli det år barnet börjar i årskurs fyra i grundskolan. Fritidshem ska också erbjudas till och med vårterminen det år då eleven fyller 13 år om barnet på grund av fysiska, psykiska eller andra skäl är i behov av fritidshem för sin utveckling. Fritidshemmet ska komplettera utbildningen i skolan och bidra till elevernas utveckling och lärande samt erbjuda en meningsfull fritid och rekreation. Eleverna kan vara på fritidshemmet både före och efter skoldagen och under lov. Verksamheten styrs utifrån skollagen och läroplanen.

Öppen fritidsverksamhet är en pedagogisk gruppverksamhet för skolbarn i årskurs fyra till sex. Den öppna fritidsverksamheten ska genom pedagogisk verksamhet komplettera utbildningen i skolan. Den öppna fritidsverksamheten ska erbjuda barnen möjlighet till utveckling och lärande samt en meningsfull fritid och rekreation.

2. Rätt till plats

2.1 Plats i förskola och pedagogisk omsorg

Plats i förskola och pedagogisk omsorg erbjuds i första hand barn som har Ekerö kommun som hemkommun. Med hemkommun avses i regel den kommun där barnet är folkbokfört eller stadigvarande vistas.

Barn ska från och med ett års ålder erbjudas förskola och pedagogisk omsorg i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier eller om

barnet har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt. Förskola och pedagogisk omsorg erbjuds till den 31 juli det år barnet fyller sex år.

2.2 Plats i fritidshem och fritidsklubb

Fritidshem erbjuds barn som går i förskoleklass och skola och till den 31 juli det år barnet börjar i årskurs fyra i grundskolan. För barn i årskurs fyra till sex erbjuds öppen fritidsverksamhet i form av fritidsklubb.

2.3 Allmän förskola

Från höstterminen det år barnet fyller tre år har man möjlighet att gå i förskola avgiftsfritt 15 timmar i veckan. Allmän förskola erbjuds endast under grundskolans terminer, dock endast mellan första september och sista maj. Verksamheten erbjuds inte under påsklov, sommarlov och jullov. Måltider ingår inte i den allmänna förskolans verksamhet. Verksamheten beslutar hur tiden för den allmänna förskolan förläggs under dagen, oftast mellan kl. 8 och 11

Om ett barn har en aktiv avgiftsbelagd förskoleplats och vårdnadshavaren önskar byta till allmän förskola sägs den aktuella förskoleplaceringen upp hos barn- och utbildningsförvaltningen och barnet får en placering i allmän förskola efter gällande placeringsregler.

Vårdnadshavare bör även informera den aktuella förskolan om bytet. Önskar vårdnadshavaren återgå till mer än 15 timmar vistelsetid i veckan ställer denne sig i kö och erbjuds plats enligt ordinarie köregler. Undantag kan göras vid särskilda skäl såsom inflytt, föräldraledighet, eller andra omständigheter i familjens situation. Beslut om särskilda skäl fattas av barn- och utbildningsförvaltningen.

Allmän förskola erbjuds endast avgiftsfritt under minst en 3 månader lång period. Perioden måste vara mellan 1 september och sista maj. Vill en vårdnadshavare avbryta perioden av allmän förskola— för att återgå till en placering med längre vistelsetid än 15 timmar —efter en kortare period än 3 månader debiteras istället enligt ordinarie taxa för denna period. Undantag kan göras vid särskilda skäl såsom inflytt, föräldraledighet, eller andra omständigheter i familjens situation. Beslut om särskilda skäl fattas av barn- och utbildningsförvaltningen.

Allmän förskola kan kombineras med plats i pedagogisk omsorg i form av familjedaghem.

2.4 Barn folkbokförda i annan kommun

Barn folkbokförda i annan kommun har rätt till plats om särskilda skäl föreligger enligt 8 kap 13§ skollagen.

Vårdnadshavare till barn som inte är folkbokförda i Ekerö kommun kan ansöka om plats om det finns särskilda skäl med hänsyn till barnets förhållande (enligt 8 kap. 13 § skollagen). Om det finns särskilda skäl erbjuds barnet plats på samma villkor som barn som är folkbokförda i Ekerö kommun. Innan kommunen fattar beslut om att ta emot ett barn som uppfyller krav om särskilda skäl ska ett yttrande inhämtas från barnets hemkommun.

Bedömningen om särskilda skäl bör göras med utgångspunkt från barnets perspektiv. Ekerö kommuns bedömning som mottagande kommun avgör om barnets förhållande motiverar en plats i kommunens verksamhet. Beslutet kan överklagas. Kommunen har rätt till kostnadsersättning av barnets hemkommun enligt 8 kap. 17 § skollagen.

Övriga barn folkbokförda i annan kommun kan tas emot i mån av plats under förutsättning att överenskommelse om ekonomisk ersättning för platsen tecknas mellan anordnaren och hemkommunen. Vårdnadshavaren betalar då avgift till hemkommunen alternativt till den fristående anordnaren.

2.5 Rätt till plats vid frånvaro

Om barnet under en period inte nyttjar sin plats, till exempel på grund av vårdnadshavares ledighet, får platsen behållas. Detta gäller dock en period om längst två månader. Under sommarperioden godkänns dock tre månaders frånvaro.

Under frånvaron debiteras platsen som vanligt enligt gällande taxa.

Om en plats sägs upp på fritidshem och återplacering önskas på samma eller annat fritidshem inom tre månader räknas placeringen som om den fortgått hela perioden och avgift debiteras retroaktivt för dessa månader.

2.5.1 Närvaro vid förälders ledighet

Om vårdnadshavaren är tillfälligt ledig eller har semester någon enstaka dag kan vårdnadshavaren komma överens med förskolan om att barnet ändå får utnyttja sin plats. Under vårdnadshavarens huvudsemester förutsätts att även barnet är ledigt.

2.5.2 Frånvaro vid sjukdom

Om barnet är frånvarande mer än två månader på grund av sjukdom avslutas placeringen. När sjukskrivningen upphör har barnet rätt att återfå sin plats på samma förskola så snart som möjligt.

3. Vistelsetid

Förskola, pedagogisk omsorg, fritidshem och öppen fritidsverksamhet ska enligt 8 kap 6 § skollagen erbjudas barn vars vårdnadshavare:

1. arbetar/studerar¹
2. är aktivt arbetsökande,
3. är föräldraledig för syskon

Vårdnadshavare ska anmäla förändringar avseende arbete, inkomst, studier, flytt, samboförhållande eller annat som kan påverka rätten till plats eller avgift för förskola eller pedagogisk omsorg. Vid förändring ska ny överenskommelse upprättas. Om ändringar av schema och vistelsetid görs bör de lämnas in en månad i förväg så att förskolan kan planera sin verksamhet på bästa sätt.

3.1 Vistelsetid vid arbete/studier

Barnets vistelsetid på förskolan och fritidshemmet baseras på vårdnadshavares arbetstid/studietid samt resa till och från arbetsplats. För vårdnadshavare med schemalagd arbetstid beräknas en genomsnittlig veckoarbetstid. Vid ledighet eller semester finns ingen rätt till omsorg.

3.2 Vistelsetid för aktivt arbetsökande

Barn till de som är arbetsökande har rätt till plats:

- på förskola med en vistelsetid på högst 25 timmar per vecka
- på fritidshem med en vistelsetid på högst 15 timmar per vecka.

Verksamheten bestämmer i samråd med föräldrarna hur vistelsetiden förläggs.

3.3 Vistelsetid vid föräldraledighet

Barn till de vars föräldrar är föräldralediga med nyfött barn ska erbjudas förskola i samma utsträckning som tidigare under de första två månaderna efter födseln och vid tvillingsyskons födelse under sex månader.

Därefter gäller att barn till föräldralediga har rätt till plats:

- på förskola 25 h/vecka för förskolebarn
- på fritidshem 15 h/vecka.

Möjlighet bör finnas att fördela upp till 25 h/vecka på tre, fyra eller fem dagar i veckan. Du kan lämna ditt barn mellan klockan 8.00 och 9.00 och hämta mellan 14.00 och 16.00. Du ska på förhand bestämma hur du vill fördela de 25 timmarna i ett schema. Schemat gäller en termin åt gången och förskolan eller den pedagogiska omsorgen ska ha tillgång till ditt barns schema.

¹ Studier ska vara studiemedelberättigande eller utbildning i svenska för invandrare (SFI). Omsorgstiden ska motsvara vårdnadshavarnas arbetstid/studietid och restid.

3.3.1 Vistelsetid på fritidshem under lov

Under lov har barn till föräldralediga rätt till 18 timmar vistelse på fritidshem. Fördelningen av antalet timmar kan ske över t.ex. tre dagar med 6 h/dag mellan 9–15 eller efter vad verksamheten och vårdnadshavarna kommer överens om.

3.4 Vistelsetid vid föräldraledighet i kombination med arbete/studier

Om du kombinerar förvärvsarbete/studier med föräldraledighet kan du välja mellan att:

- antingen basera vistelsetiden på föräldraledigheten (25 h/vecka på förskola respektive 15 h/vecka på fritidshem)
- eller basera vistelsetiden på grundregeln (arbetstid/studietid samt restid).

Man kan även välja en kombination av de båda reglerna:

- de dagar man studerar baseras barnets vistelsetid på grundregeln arbetstid/studietid inklusive restid
- de dagar man är föräldraledig är barnets vistelsetid 5 h/dag. (25 h/vecka delat på 5 dagar).

För att styrka behovet av vistelsetid ska intyg lämnas till förskolans rektor. Intygen ska sparas i två år eftersom efterkontroll kan komma att ske. Det handlar t.ex. om arbetsgivarintyg (med uppgift om arbetstid), registreringsbevis och F-skattsedel för egenföretagare samt antagningsbevis och registreringsbevis (lämnas till rektor när studierna påbörjas).

3.5 Utökad vistelsetid

Enligt skollagen kan ett barn under vissa omständigheter ha rätt till mer vistelsetid än vad ovanstående regler medger. Det gäller barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling samt barn som har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt. Ansökan om utökad vistelsetid lämnas till barn- och utbildningsförvaltningen. Blankett finns i kommunens e-tjänstportal.

4. Platsgaranti

Barn som är folkbokförda i kommunen ska enligt skollagen erbjudas plats utan skäligt dröjsmål med vilket avses fyra månader. Nyinflyttade familjer ska erbjudas plats inom fyra månader från det att barnen folkbokfördes i kommunen. Har plats inte erhållits efter garantitidens slut ska vårdnadshavaren erbjudas en plats av kommunen. Plats ska erbjudas så nära barnets hem som möjligt. Platserbjudandet påverkar inte de val som vårdnadshavaren gjort tidigare.

Vissa förskolor är mer populära än andra. Det kan därför vara svårt att få plats på önskad förskola. Då kan garantierbjudandet bli till en annan förskola än den du har önskat. Om du tackar nej till en garantiplats är det bra att veta att platsgarantin inte längre gäller. Fristående förskolor och pedagogisk omsorg omfattas inte av fyra månaders platsgaranti. Står du endast i kö till fristående förskolor får du alltså vänta tills det blir en ledig plats och det är din tur enligt kön.

5. Ansökan om plats

5.1 Ansökan om plats i förskola

Ansökan görs via Ekerö kommuns e-tjänst. Vårdnadshavare har möjlighet att ansöka till kommunala och fristående enheter och kan göra fem val.

Inför höstens och vårens placeringar ska ansökningar om ändringar av val och placeringsdatum lämnas före den 15 mars samt före den 15 oktober då första intagningen vid dessa två tillfällen utgår från hur förskolekön ser ut dessa datum.

Placering sker enligt köreglernas angivna prioriteringsordning. Se avsnitt om köregler för förskola och pedagogisk omsorg.

När vårdnadshavare har tackat ja till en plats, som inte är deras förstahandsval, är det tillåtet att stå kvar i kön till de enheter som har en högre prioritet. När vårdnadshavare tackat nej till en plats, som inte är deras förstahandsval, så får man stå kvar till de enheter som har en högre prioritet. Vid uteblivet erbjudandesvar tas det erbjudna alternativet samt de alternativen med lägre prioritet bort från kön och resterande alternativ med högre prioritet kvarstår.

Tackar du nej till ditt erbjudande om plats gäller inte platsgarantin.

5.2 Ansökan om plats i fritidshem

Vårdnadshavare ansöker till fritidshem via Ekerö kommuns e-tjänst. Ansökan görs efter att man fått besked om vilken skola eleven ska gå på.

5.3 Ansökan om plats i öppen fritidsverksamhet i form av fritidsklubb

Vårdnadshavare ansöker till fritidsklubb i kommunens e-tjänst. Ansökan görs efter att man fått besked om vilken skola eleven ska gå på.

Under lov krävs föranmälan. Fritidsklubben tar kontakt med vårdnadshavare i god tid innan lovet för mer information.

6. Platserbjudande

När en vårdnadshavare har fått ett erbjudande om plats skickas det till den e-postadress som uppgetts i ansökan. Vårdnadshavare loggar då in via Ekerö kommuns e-tjänst och godkänner eller avböjer erbjudandet inom den angivna svarstiden.

När vårdnadshavare tackar ja till en plats, som inte är deras förstahandsval, får man stå kvar i kön till de enheter som har en högre prioritet. När vårdnadshavare tackar nej till en plats, som inte är deras förstahandsval, får man stå kvar i kön till de enheter som har en högre prioritet. Vid uteblivet erbjudandesvar tas det erbjudna alternativet samt alternativ med lägre prioritet bort från kön och resterande alternativ med högre prioritet kvarstår.

7. Köregler för förskola och pedagogisk omsorg

Barn placeras i kö efter ansökningsdatum och kötiden räknas tidigast från det att barnet är tre månader. Köplatsen baseras på ansökningsdatum för de som är boende i kommunen och på folkbokföringsdatum för de som ska flytta in i kommunen. Observera att platsgarantin på fyra månader gäller först från folkbokföringsdatum för de som ska flytta in i kommunen.

1. Barn i behov av särskilt stöd – efter bedömning av centrala elevhälsan.
2. Syskon, till den enhet där äldre syskon har plats.
3. Barnets kötid och önskat placeringsdatum.

Verksamheten har vid intagningen rätt att ta hänsyn till gruppsammansättningen i enheten.

8. Öppettider

8.1 Förskola och fritidshem

Förskola och pedagogisk omsorg samt fritidshem ska kunna tillhandahållas alla helgfria vardagar förutom julafton, nyårsafton och midsommarafton inom kl. 06.30 – 18.00 om behov finns.

Utifrån behovet av vistelsetid inom respektive enhet bestäms sedan verksamhetens öppettider.

Öppethållande kan förändras under lov, klämdagar och helger. Verksamhet kan då erbjudas på annan plats för de som anmält behov.

8.2 Pedagogisk omsorg

Pedagogisk omsorg erbjuds under minst 8 timmar per dag enligt samma villkor som ovan.

8.2 Öppen fritidsverksamhet

Öppen fritidsverksamhet i form av fritidsklubb ska erbjuda verksamhet under vardagar från 14.00 – 17.00. Under lov, studiedagar och sommarlov ska verksamheten erbjudas mellan 9.00 – 17.00. (En dagavgift för lov samt avgift för mellanmål debiteras utöver terminsavgiften) Öppethållande kan förändras under lov. Då erbjuds verksamhet inom annan fritidsverksamhet inom kommunen för de som anmält behov.

8.3 Undantag från öppettider vid personalfortbildning

Verksamheten får stänga högst två dagar per termin för personalfortbildning samt besluta om att stänga verksamheten klockan 16.00 fyra gånger per termin för planeringsträffar/utbildning.

Detta ska meddelas minst två månader i förväg. I undantagsfall kan vid ett eventuellt behov av förskola, pedagogisk omsorg, fritidshem och öppen fritidsverksamhet i form av fritidsklubb anordnas.

9. Omsorg på obekväm arbetstid

Vårdnadshavare som förvärvsarbetar på obekväm arbetstid och har behov av omsorg kan ansöka om omsorg på obekväm tid för barn i ålder 1–12 år. Avgift utgår enligt bestämmelserna om maxtaxa.

Följande tider räknas som obekväm arbetstid:

- vardagar från klockan 18.00 till 06.30
- lördagar, söndagar och helgdagar.

För att få omsorg på obekväm arbetstid ska behovet vara regelbundet och kontinuerligt och inte kunna ordnas på annat sätt. Om behov finns av både förskola/fritidshem/pedagogisk omsorg samt omsorg på obekväm arbetstid får den totala tiden inte överstiga 60 timmar per vecka.

För att kommunen ska kunna garantera en plats i omsorgen ska en ansökan lämnas in minst två månader innan önskad omsorg.

För mer information se riktlinjer för omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds, så kallad omsorg på obekväm arbetstid som finns på kommunens webbplats.

10. Uppsägning

Uppsägning av plats i förskola, pedagogisk omsorg, fritidshem och öppen fritidsverksamhet görs av vårdnadshavare via Ekerö kommuns e-tjänst. Uppsägningstiden är en månad. Även vid byte gäller en månads uppsägningstid.

Den 1 augusti det år barnet börjar i förskoleklass upphör platsen i förskola och pedagogisk omsorg samt i fritidshem för barn som börjar årskurs fyra i grundskolan. Om ingen aktiv uppsägning görs av vårdnadshavaren, sägs platsen upp automatiskt den 31 juli. Om du inte säger upp din plats debiteras du för hela juli.

För barn i årskurs fyra till sex erbjuder kommunen öppen fritidsverksamhet i form av fritidsklubb from den 1 augusti. Om ingen aktiv uppsägning görs av vårdnadshavaren, sägs platsen upp automatisk den 31 juli det år barnet slutar årskurs sex.

11. Avgifter

Avgiftens storlek fastställs av kommunfullmäktige. Ekerö kommun tillämpar maxtaxa för förskola, pedagogisk omsorg samt fritidshem. Det innebär att avgiften är inkomstrelaterad, men med en högsta avgift per barn. För mer information om maxtaxan se kommunens hemsida.

- Avgift betalas tolv månader om året.
- Avgiften betalas en månad i efterhand.
- Förfallodag är den sista dagen i månaden.
- Vid försenad betalning debiteras dröjsmålsränta.
- Obetalda räkningar överlämnas för indrivningsåtgärder.

Vårdnadshavare är avgiftspliktiga och skyldiga att lämna inkomstuppgift till Ekerö kommun, både för sig själv och eventuell maka/make/sammanboende. Avgiften grundas på inkomsten i det hushåll barnet/barnen tillhör. Med hushåll avses ensamstående och makar. Med makar jämställs personer som utan att vara gifta med varandra lever tillsammans och har barn gemensamt eller är folkbokförda på samma adress. Vårdnadshavare som väljer att inte lämna inkomstuppgift debiteras högsta avgift. Förändring av hushållets månadsinkomst ska snarast anmälas via Ekerö kommuns e-tjänst.

Allmän förskola är avgiftsfri. Från och med höstterminen det år barnet fyller 3 år har alla barn rätt till 525 avgiftsfria timmar per år i förskolan. Barn i förskola får därför reducerad avgift från och med augusti månad det år barnet fyller 3 år. Den öppna fritidsverksamheten 10-12 år (fritidsklubb) omfattas inte av maxtaxans bestämmelser. En plats i öppen fritidsverksamhet har en fast avgift (se Ekerö kommuns hemsida för aktuell avgift).

11.1 Avgift under inskolning och uppsägningstid

Avgift betalas både under inskolningsperioden och under uppsägningstiden. Avgiften betalas från och med det datum som platsen kontrakterats och till och med uppsägningstidens slut. Om barnet inte varit placerat hela månaden betalas avgift med en kalenderdagsdel per dag av månadsavgiften.

11.2 Avgift under frånvaro

Avgift betalas tolv månader om året. Plats inom förskola och fritidshem betraktas som abonnerad och avgift betalas även under barnets ledighet eller sjukdom. Särskild avgiftsregel finns för en sammanhängande sjukdomstid som överstiger 30 dagar.

11.3 Avgift vid frånvaro på grund av sjukdom

Barn som är frånvarande på grund av sjukdom blir avgiftsbefriade efter en sammanhängande sjukfrånvaro som överstiger 30 dagar (läkarintyg krävs från den åttonde dagen). Den dag som anmälan gjorts till Försäkringskassan räknas som första sjukdag eller första sjukdag enligt sjukintyget. Reducering av avgift görs för varje sjukdag som följer efter 30 dagars sammanhängande sjukfrånvaro. Om barnet är frånvarande mer än tre månader på grund av sjukdom avslutas placeringen. När sjukskrivningen upphör har barnet rätt att återfå plats på samma förskola utan dröjsmål.

11.4 Utebliven betalning

Vid betalningspåminnelse debiteras en av kommunen fastställd påminnelseavgift. Barn vars vårdnadshavare har tre obetalda fakturor kan komma att sägas upp från sin plats.

12. Delad placering i förskola

Barn till vårdnadshavare som bor i olika kommuner men har gemensam vårdnad och växelvis boende hos båda vårdnadshavarna erbjuds inte dubbla placeringar. Vårdnadshavarna måste komma överens om i vilken kommun och i vilken förskola barnet ska vara placerat.